

Introduktion til drejebogen

Ulykkesstatistikkerne taler deres eget tydelige sprog og viser, at ulykkerne opstår selvom mange virksomheder har etableret fysisk sikring af den interne færdsel, bl.a. ved opstregning, spejle og skiltning, og ofte suppleret dette med både færdselspolitik og færdselsregler, som ledelse og arbejdsmiljøorganisation har drøftet og vedtaget.

Erfaringerne viser også, at en stor del af ulykkerne kan tilskrives en u hensigtsmæssig adfærd. Der bliver kørt for hurtigt og uforsvarligt på trucks, etablerede gangveje og køreveje respekteres ikke, ledelsen og sikkerhedsorganisation går ikke forrest som rollemodeller, og en del af medarbejderne synes måske i virkeligheden, at regler og retningslinjer er overflødige og gør derfor, som de altid har gjort.

Skal alle kunne færdes sikkert i den interne færdsel, skal alle også udvise en sikker adfærd!!

Drejebogens overordnede fokus er derfor de strategier, der kan benyttes for at styre adfærden i en positiv og hensigtsmæssig retning. Hovedfokus er på sammenhængen mellem viden, holdning og adfærd.

Før arbejdet med adfærd igangsættes, introducerer drejebogen først til en række baggrundsoplysninger, der kan være nyttige i det videre arbejde. Det drejer sig om definitionen af intern færdsel, lovgivningen og ulykkesforekomsterne på området.

En generel forudsætning for at arbejde med adfærd er, at den fysiske sikring er på plads. Derfor introduceres der også til, hvordan den fysiske sikring kan planlægges, ligesom eksempelsamlinger på løsninger og leverandørliste af materiel præsenteres. Er den fysiske sikring ikke på plads eller er den måske utilstrækkelig, skal virksomheden starte med denne opgave og sikre, at disse tiltag forankres, før arbejdet med adfærd igangsættes.

Drejebogen beskriver efterfølgende de faser, som virksomheden kan gennemgå for at bearbejde adfærden i en systematisk og hensigtsmæssig rækkefølge.

Drejebogen rundes af med case-virksomhedernes erfaringer med projektet, bl.a. brugen af metoder og værktøjer. Case-virksomhedernes resultater præsenteres og udarbejdede materialer vedlægges som inspiration.

Slutteligt henvises til andet og brugbart materiale, bl.a. bekendtgørelser, vejledninger, mv.

Brugen af drejebogen samt beskrivelse af indhold og formål

Drejebogen er opbygget med et afsnit for hvert faneblad. Rækkefølgen af fanebladene viser den rækkefølge, som aktiviteterne mod en sikker adfærd i den interne færdsel bør følge. Først kommer nogle afsnit, der hører under "baggrund". Her beskrives de områder, I bør sætte jer ind i og have på plads inden arbejdet med adfærd igangsættes. Dernæst følger nogle afsnit, der hører under "faserne i arbejdet med adfærd".

Hvis I har styr på "baggrund", kan I springe disse faneblade over og gå direkte til "faserne i arbejdet med adfærd".

Et enkelt emne er dog medtaget i både "baggrund" og "faserne i arbejdet med adfærd", og det er udarbejdelse af færdselspolitik og færdselsregler. Det skyldes, at dette emne både kan være en del af baggrunden, men med fordel også kan indgå i faserne mod en sikker adfærd. Hvordan og hvor I håndterer dette emne, skal I derfor selv afgøre.

Som nævnt i drejebogens indledning anbefales det at nedsætte en styregruppe, der er tovholder på gennemførelsen af drejebogens aktiviteter!

Her følger en kort beskrivelse af de enkelte faneblade.

Baggrund

I fanebladene, der hører under baggrund, beskrives de forhold, der bør være på plads, før arbejdet med adfærden igangsættes. Det drejer sig i hovedtræk om definitionerne af intern færdsel, lovgivningen, ulykkesstatistikkerne, hvordan den fysiske sikring kan udføres samt udarbejdelse af færdselspolitik og færdselsregler.

Faneblad 2: Hvad er intern færdsel, lovgrundlag og ulykkesstatistikker

Den interne færdsel er defineret på en bestemt måde, og det kan I læse nærmere om i dette afsnit.

I lovgrundlaget kan I få overblik over reglerne for intern færdsel og på den måde planlægge den fysiske sikring, så den fra start lever op til loven. I kan også tjekke, om allerede etablerede løsninger lever op til loven.

Ulykkesstatistikkerne viser, at problemerne er reelle, og de kan derfor bruges som et godt argument for at igangsætte et adfærdsprojekt. Ulykkerne i den interne færdsel er ofte alvorlige, giver lang sygefravær og kan derfor få betydning for produktion og økonomi.

Faneblad 3: Fysisk sikring af den interne færdsel

Hvis I ikke har den fysiske sikring på plads eller måske er i tvivl om, hvorvidt den eksisterende sikring er tilstrækkelig eller hensigtsmæssig, så gennemgå materialerne i dette afsnit. Her finder I metoder, værktøjer og masser af inspiration i form af eksempler på gode løsninger og leverandørlistor på materiel, der samlet kan guide Jer gennem processen omkring fysisk sikring.

Faneblad 4: Færdselspolitik og færdselsregler

Udarbejdelse af færdselspolitik og færdselsregler er ikke et lovkrav, men ofte et nødvendigt supplement til den fysiske sikring. I afsnittet finder I en tjekliste, der kan benyttes som inspiration. I finder også et udkast til en informationsfolder, som færdselspolitik og færdselsregler kan samles i. Derudover er der vedlagt et klippekort, som kan benyttes, hvis jeres politik og regler indbefatter brug af sanktioner i form af advarsler, mv.

I skal være opmærksomme på, at udarbejdelse af færdselspolitik, færdselsregler, informationsfolder samt brugen af klippekort også indgår som elementer i nedenstående faser om adfærd. Med andre ord kan det være fornuftigt at gemme dette arbejde til adfærdsprojektet igangsættes, men det er som sagt helt op til jer selv!

Faserne i arbejdet med adfærd

Før I går i gang med faserne, er det en god ide at læse fanebladet om adfærd.

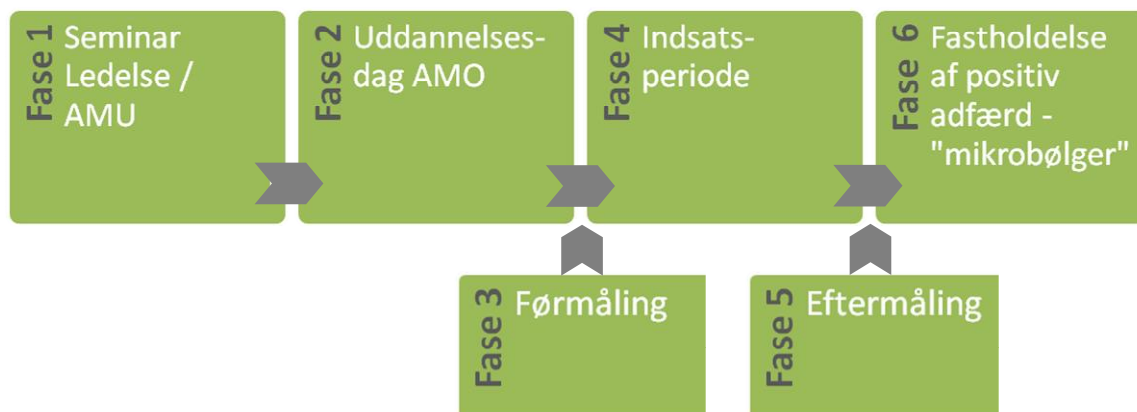
Faneblad 5: Adfærd og intern færdsel

Her får I en introduktion til de mekanismer, der har betydning for adfærden. I drejebogen er der overordnet fokus på sammenhængen mellem viden, holdning og adfærd, men andre forhold som det at være rollemodel, uddele ris og ros, udvise konsekvens, mv. har selvfølgelig også betydning, når adfærden skal påvirkes. Læs afsnittet og få et hurtigt overblik over adfærd og flere af de faktorer, der har betydning for reguleringen.

Faserne

Når I skal arbejde med adfærd og intern færdsel, er det vigtigt at gribe arbejdet systematisk an. I drejebogen er omdrejningspunktet en indsatsperiode, hvor formålet er at arbejde intenst med adfærden for at bringe den på ret kurs. Men før indsatsperioden skal ledelsen og arbejdsmiljøudvalget afstemme viden og holdninger, og arbejdsmiljøorganisationen skal klædes på. Derefter er det vigtigt at måle effekterne af indsatsen, så det forhåbentligt kan dokumenteres, at arbejdet har den forventede positive effekt!

Forløbet er opdelt i en række faser og kan overordnet illustreres ved følgende tidslinje:

Faneblad 6: Seminar for ledelse og arbejdsmiljøudvalg

Styregruppen introducerer på seminaret ledelsen og AMU til forudsætningerne for arbejdet med adfærd, herunder sammenhængen mellem viden, holdning og adfærd. Seminarets formål er at:

- Afstemme viden og holdninger
- Drøfte ledelsens og arbejdsmiljøorganisationens betydning som rollemodeller
- Drøfte konsekvenser ved uhensigtsmæssig adfærd - klippekort
- Få overblik over faserne i adfærdsprojektet

Seminaret munder ud i udarbejdelse af færdselspolitik, færdselsregler, rollemodelbeskrivelser, mv., der kan samles i et udkast til en informationsfolder (fortrykt skabelon), der benyttes i de kommende faser.

Faneblad 7: Uddannelsesdag for arbejdsmiljøorganisationen

På uddannelsesdagen introducerer styregruppen arbejdsmiljøorganisationen til forudsætningerne for arbejdet med adfærd, herunder betydningen af viden og holdninger. Uddannelsesdagens formål er at:

- Afstemme viden og holdninger på en række områder
- Gennemgå og drøfte udkast til informationsfolder og vedtage denne med eventuelle tilføjelser og rettelser
- Drøfte konsekvenser ved uhensigtsmæssig adfærd - klippekort
- Drøfte den vanskelige samtale
- Få overblik over faserne i adfærdsprojektet

Faneblad 8: Spørgeskemaer til før- og eftermålinger af indsatsperioden

Alle medarbejdere udfylder spørgeskemaet før og efter indsatsperioden. Herved kan det opgøres, hvordan medarbejderne oplever, fokus og bevidsthed om sikker adfærd i færdslen, før og efter indsatsperioden. På denne måde får ledelse og arbejdsmiljøorganisationen et mål for udbyttet.

Faneblad 9: Indsatsperiode

Under indsatsperioden arbejdes systematisk med påvirkning af adfærden i den interne færdsel. De ansatte informeres om formålet. Ledelsen og arbejdsmiljørepræsentanter arbejder som rollemodeller og stimulerer løbende medarbejderne mod en positiv og hensigtsmæssig adfærd, samt påtaler og håndhæver overtrædelser af vedtagne færdselsregler. Som supplement arbejdes med sikkerhedsrunderinger, registrering af tilløb til ulykker samt opgørelse af materielle skader.

Faneblad 10: Fra projekt til hverdag - mikrobølger

Indholdet består af et idekatalog, der kan plukkes i for fastholdelse af fokus på adfærden efter, at projektet og indsatsperioden er gennemført. Her kan I finde inspiration til at arbejde med

”minikampagner”, der kan igangsættes for at fastholde fokus, hvis I senere oplever uhensigtsmæssig adfærd, fx ved stigninger i ulykker eller materielle skader.

Faneblad 11: Historier fra case-virksomhederne

Formålet er at beskrive case-virksomhedernes erfaringer med projektet, herunder de anvendte metoder og værktøjer. Case-virksomhedernes resultater beskriver også, bl.a. før- og eftermålinger, registreringer af tilløb og ulykker samt udgifter til materielle skader. I kan også finde case-virksomhedernes informationsfoldere, som kan benyttes til inspiration.

Faneblad 12: Links til relevante materialer

Med links til relevante materialer om intern færdsel kan I, som supplement til drejebogen, udvide horisonten i relation til andre vejledninger, lovgivningen, mv.